

The background of the book cover is a photograph of a stone archway, heavily covered in green ivy, framing a view of a landscape. In the distance, a stone church with a prominent pointed roof and a small spire stands on a green lawn. The sky is blue with light clouds. The archway is flanked by parts of buildings: a white one on the left and a yellow one on the right.

Jitka Lenková

TAJUPLNÁ
MÍSTA
ČESKA

xyz

Tajuplná místa Česka

Vyšlo také v tištěné verzi

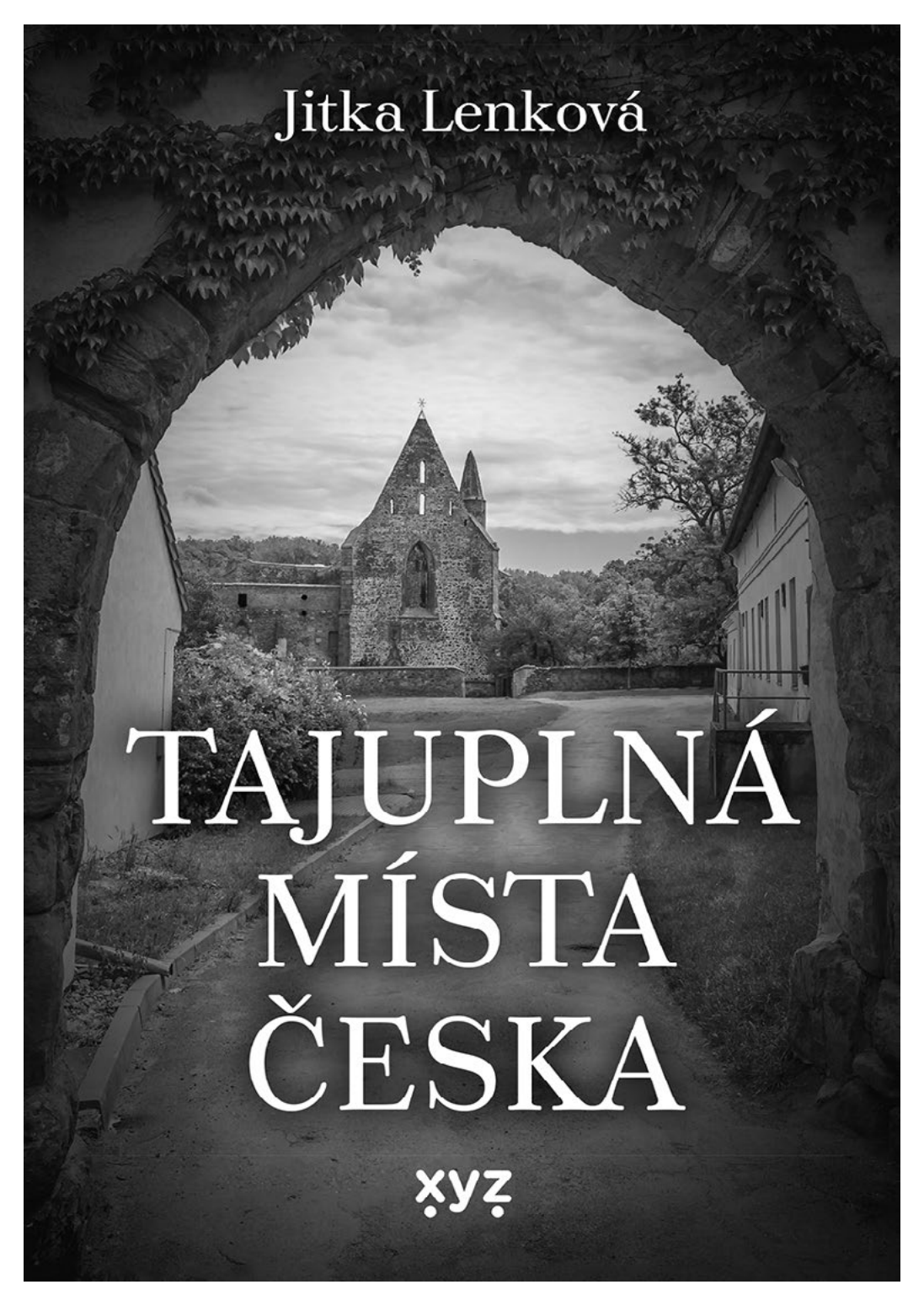
Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Jitka Lenková
Tajuplná místa Česka – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Jitka Lenková

TAJUPLNÁ
MÍSTA
ČESKA

xyz

Úvod

Pokud jsem ve své předchozí knížce napsala, že neznám jinou zemi na světě, kde by se na tak malé ploše našlo tolik různorodých tajemných míst, platí to i pro tuto knížku v neztenčené míře. Stále platí i to, že místa, o nichž se zde dočtete, jsem osobně navštívila, některá ještě společně se svým manželem Ladislavem Lenkem (8. 4. 1953–20. 1. 2021), další již bohužel bez něj. Pokračovat v práci kdysi společné je pro mě tak zároveň i určitým druhem útěchy a způsobem, jak jít v životě dál. Pokud mě budete provázet i vy, třeba i s touto knížkou v ruce, a budete mít ze svých výprav za tajemnem radost, potom nevznikl tento průvodce naším tajemnem nadarmo. A to zase těší mě.

Jitka Lenková

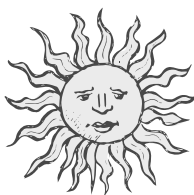
Obsah

Úvod	5
Praha	11
Neviditelná Praha a asijský bratr Karel IV.	11
Ledňáček Václava IV.	15
Tajemství císařských prstenů	18
Kunstkamera Rudolfa II.	28
Tajemství dračích sedel	32
Záhadný dům magistra Kelleyho	34
Řekni, kde ty lebky jsou...	37
Staňte se lovci kosmogramů	46
Beuronské hledání harmonie	50
Tajemství pomníku Julia Zeyera	54
Znáte pražské hastrmany?	56

Střední Čechy	58
Chrání celé Velké Přílepy	58
Dosud nevidané krásy Brd	60
Kníže Lech a 24 andělů	63
Piknik u klášterních zdí	68
Šamanské kolo na Okoři	71
Záhady a tajemství Slánské hory	74
Démoni a alchymisté na zámku v Roudnici nad Labem	76
Záhadná královna na českém trůně (Mělník)	78
Záhada 22 koster stále trvá (Kokořín)	82
Hopsa hejsa do Brandejsa...	85
Mystický Hostibejk plný tajemství	87
Tajemství Egyptského kabinetu (Veltrusy)	90
Záhada kulatých kamenů (Zvánovice)	93
Záhadný kamenný unikát na dosah ruky (Kounovské kamenné řady)	96
Rekonstrukce megalitické krajiny (kopec Špičák u Kounova)	99
Hrobka poněkud děsivá a symbolika židovského hřbitova (Kamenice, Kostelec u Křížků)	102
Nejmagičtější místo Česka (Panenský Týnec)	105
 Východní Čechy	 109
Na místě krvavého masakru (Libice)	109
Maštale loupežníka Vavřince Toulovce	111
Do krvavého lesa Svíbu	113
Klenoty novopacké Klenotnice	116
Zámek skutečně podivný (Nový zámek u Lanškrouna)	120
Záhady hradu Pecka	124
Megalit v muzeu ležící (Náchod)	132
Na návštěvě u Keltů (České Lhotice)	135

Západní Čechy	138
Tajemné kamenné valy stále střeží své tajemství	138
Strašidelný penzion uprostřed bažin (Mariánské Lázně)	141
Na místě pohanských obřadů (zámek Kozel)	144
Tajemství pohanského obětiště (Doubí u Svinné)	146
Mocné bylinky legendární léčitelky (Radnice)	149
Přehrada plná kostí (Nechranice)	155
Hádanka svatého Bartoloměje (Plzeň)	157
Kaple v ceně koně a panenka skákavá (Skoky)	165
Po stopách ženicha ze záhrobí (Velhartice)	168
Kdo byl Králem Šumavy? (Františkov)	171
 Severní Čechy	 178
Ztracená komenda opět v plné kráse (Český Dub)	178
Zapomenutý kraj pod Milešovkou	181
Ponurý objekt zvaný Turbo (Jáchymov)	185
 Jižní Čechy	 188
Klokoty	188
Káži mezi ploty... (Kozí Hrádek)	192
Blaník není jenom jeden	197
Nešťastný alchymista Ebbersbach (Český Krumlov)	200
Rožmberská tajemství	206
Bludičky označují poklady, bývají ale zrádné (Velešín)	214
Opravdu strašidelný Branišovský les	216
Hejkal může i zabít (Dobronice, Chýnov)	217
Prokleté Konopiště	219
Radioaktivní zázraky (Křemešník, Tábor)	223
Za energií Měsíčního kamene (Javorník)	232

Česko	235
Prokleté Čechy	235
Voynichův rukopis – česká stopa	238
Tajemné stezky černých madon	249
 Morava a Slezsko	 252
Dva zázraky – Boží i přírodní (Sloup)	252
Medvědí svatyně v Moravském krasu	255
Dračí jeskyně ohromí i pobaví (Výpustek)	259
Za baronem Trenckem (Brno)	261
Mystika Nebeské růže (Dolní Kounice)	264
Tajná chodba na hrad Veveří	267
Zdroje	271

Praha

Neviditelná Praha a asijský bratr Karel IV.

Co by asi tak mohl mít středoevropský panovník společného s Asií? Na první pohled absurdní otázka. Přesto se však našla osoba, která toto spojení vysledovala a označila Karla IV. za příslušníka tajné sekty zvané Asijští bratři. Tou osobou byl německy píšící spisovatel a mystik Gustav Meyrink (1868–1932). Asijští bratři podle něj dokonce založili Prahu. Ve své krátké povídce *Neviditelná Praha* (1930) Meyrink píše, že někdy v dobách před kněžnou Libuší, tedy podle Meyrinka někdy kolem roku 700 n. l., přišlo na místo, kde dnes stojí Hradčany, sedm mnichů z Asie a za nějakým tajným účelem zde zaseli rýži, což ovšem také mohl být „trpasličí jalovec“ rostoucí kolmo vzhůru a nabývající podivných tvarů. Tito mniši patřili k sektě Asijských bratrů, označované dokonce za „dábelskou“. Též se jí prý říká „bratrstvo Sat Bhajů“, resp. „Sat Bhai a Sikha“. Tato sekta údajně sídlila ve městě Allahabád v Indii, přičemž jméno tohoto města značí „práh“. Sekta poslala do světa „své lidi“ založit sedm měst a každé mělo mít v názvu „práh“. Tato sekta podle Meyrinka existovala

ještě v roce 1760 a jejím posledním velmistrem byl prý hrabě Špork. Lóžová budova sekty či bratrstva stávala v Jindřišské ulici na místě dnešní hlavní pošty a členy lóže byli ve své době také Karel IV., Cola di Rienzo a Petrarca.

Podrobnější rozbor této povídky snadno ukáže, že tato verze pověsti o založení Prahy je pouze Meyrinkovou fantazií. Přesto však poněkud zarazí fakt, že Karel IV. (1316–1378) a Cola di Rienzo (1313/4–1354) se osobně znali, že di Rienzo znal Francesca Petrarca (1304–1374) a že si Petrarca dopisoval s Karlem IV. a později se s ním také setkal. Pokud se opravdu nejednalo o nějaké tajné společenství, potom určité intriky spolu sprádali zcela jistě. Netýkaly se ničeho menšího než ovládnutí tehdy roztržštěné Itálie a nakonec celé Evropy, tedy celého tehdy známého světa.

*Dům s tíarou v Opatovické
ulici čp. 158*

Cola di Rienzo, celým jménem Nicollo di Lorenzo Gabrini, přicestoval do Prahy koncem června roku 1350 jako politický ztroskotanec. Italský humanista a notář se pokusil své ideály realizovat v praxi a oživit v Itálii politické zřízení po vzoru starověké římské republiky, kterou velmi obdivoval. Nakrátko se mu sice podařilo v tomto duchu ovládnout Řím jako tribun, ale vládu si neudržel, kromě jiného proto, že podporoval řemeslníky na úkor obchodníků a šlechty. Když byl po několika měsících svržen, ukrýval se nejprve po okolí a roku 1348 se uchýlil do kláštera. Obvinění z kacířství a hrozba inkvizičního procesu ho vyhnala do Čech, kde se nechal v poutnickém šatě uvést ke Karlovi IV., protože věděl o jeho italských zájmech.

Vzdělaný a charismatický Cola císaře oslovil svou vizí nového uspořádání Evropy v duchu dnes prakticky neznámého Andělského proroctví, podle něž měl Evropě nadále vládnout andělský papež a zbožný císař, tedy Karel IV., a zároveň mělo dojít k obrodě zkažené církve a celé společnosti. V podstatě tedy šlo o stejnou ideu, již se o sedmdesát let později řídili husitští kazatelé, a Cola v tomto ohledu jen předběhl svou dobu. V celkem třech soukromých audiencích císař vyslechl Colovy plány, které začínaly ovládnutím a sjednocením Itálie. A v tom byl právě ten problém. Karel své zájmy v Itálii sice měl, ale také si dobře pamatoval, jak se ještě se svým otcem Janem Lucemburským marně pokoušel rozšířit lucemburská panství v severní Itálii. Nyní měl navíc potíže s papežem Klimentem IV. (1291–1352, občanským jménem Pierre de Rosieres), svým někdejší výchovatelem a přítelem, který se stavěl proti jeho korunovací římským císařem v Římě, hlavně proto, že v ní měl sehrát jen podružnou roli. Císaře nepotěšilo ani to, že na sklonku léta se papež začal opakovaně domáhat di Rienzova vydání jako „dábelského kacíře“, poprvé potom listem ze 17. srpna 1350.

Karel IV. si nejen uvědomoval politickou realitu, ale především pragmaticky sledoval své vlastní zájmy. Přestože sám byl poměrně mystického založení, jedno proroctví, navíc účelově interpretované,

s ním nemohlo pohnout. Rozhodl se tedy tak, že Colu di Rienza internuje za celkem slušných podmínek u svého dvora a případně ho ve vhodné chvíli a za patřičné ústupky vydá papežovi. Cola di Rienzo jako kacír neměl na výběr, ani když byl v září 1350 přesunut do podstatně tiživějšího arcibiskupského hradního vězení v Roudnici nad Labem. Na podzim roku 1350 se Karel IV. těžce zranil na turnaji a v důsledku poškození krční páteře dočasně ochrnl na všechny čtyři končetiny. To jeho aktivitu na mezinárodní scéně zbrzdilo, zatímco neoblomný papež stále bránil jeho korunovaci. Když 25. února 1352 uvrhl papež na Colu di Rienza klatbu a Karel IV. se rozhodl s korunovací v Římě počkat na příznivější dobu, neměl už císař důvod italského humanistu dále zadržovat. Přes naléhavé Petrarcovy dopisy nesené stejnou ideou, jakou Karlovi IV. předložil di Rienzo, se Karel IV. rozhodl postoupit svého italského vězně papežovi.

K papeži do Avignonu doputoval di Rienzo střezžený ozbrojeným doprovodem v srpnu 1352. I tam se mu i jako vězni a kacíři v klatbě kupodivu dostalo slušného zacházení, především na Petrarcovu přímlovu. K nečekanému a zcela zásadnímu obratu v jeho věci došlo v prosinci 1352, když papež Kliment VI. zemřel. Jeho nástupce, Inocenc VI. (1282–1362), nejenže Colu di Rienza propustil, ale dokonce ho vyslal do Říma, aby tam vládl jeho jménem. Cola Di Rienzo tento úkol nezvládl, jeho vláda se zvrhla v dny plné hrůzy a poprav, záhy si vysloužil přízvisko tyran a nakonec byl svržen a 8. října 1254 zabit rozzuřeným davem.

Přibližně v téže době se Karel IV. s podporou nového papeže vydal na svou korunovační římskou jízdu a 5. dubna 1355 byl i se svojí manželkou Annou Svídnickou korunován v Římě papežským legátem, aniž k tomu potřeboval pomoc di Rienza a Petrarcy a jejich ideálů. Pokud snad jen nakrátko v mysli podlehl jejich vizím, do jeho činů se nepromítly, a to ani poté, co se Karel IV. s Petrarcou později osobně setkal, nejprve v Itálii a roku 1356 v Praze, kam básníka pozval.

Nevíme, co přesně spolu tehdy probírali a zda si vzpomněli také na mrtvého Colu di Rienza, případně zda měl Petrarca Karlovi za zlé, že ho vydal papeži a tím vlastně zradil. Zbylo jen obecné povědomí o tom, že tyto tři vynikající osobnosti 14. století spolu měly něco společného, těžko však členství v historicky sotva existující sektě Asijských bratrů. Pokud případně byly členy nějaké jiné tajné společnosti, tak tato skutečnost zůstala tajnou dodnes.

Ledňáček Václava IV.

Co dělá ledňáček v lednu? S lednem jméno tohoto mystického ptáčka vůbec nesouvisí!

Velké překvapení. Jméno ledňáček nejenže nesouvisí s ledem a s lednem, ale je spojené s něčím úplně jiným. A jeho mystický odkaz zůstává záhadou dodnes.

Ledňáček říční (*Alcedo atthis*) se řadí do čeledi ledňáčkovitých (*Alcedinidae*) a je jediným zástupcem své čeledi ve střední Evropě. Domovem jeho příbuzných je Afrika, Asie a Austrálie. Všichni příslušníci této čeledi mají však jedno společné – hnízdí v norách, které si hloubí v příkrých březích. Lze tedy usoudit, že v lednu bude ledňáček schovaný zřejmě v nějaké takové noře a bude tam sám, protože po většinu roku žije samotářsky.

I když je ledňáček všeobecně známý, u nás je považován za silně ohrožený druh, napočítáno bylo pouze 300–700 hnízdicích párů. Většinu potravy (až 70 %) tohoto ptáčka jen o málo většího než vrabec tvoří drobné rybky měřící 6–7 cm a vážící asi 3 gramy. Je proto závislý na nezamrzajících vodních plochách. Pokud v jeho domovině, např. na Sibiři, vodní plochy zamrzají, ledňáčci migrují na jih. Jako vrcholový predátor je ledňáček velmi „křehkým“ druhem. Denně vydá na lovu hodně energie, potřebuje tedy i hodně potravy, asi až 70 % své

váhy denně. Přitom úspěšný je jen jeho asi každý desátý lovecký pokus, přičemž pod hladinu se může potopit až do hloubky jednoho metru. Dospělosti se dožije jen jedna polovina vylíhnutých mláďat. Zajímavé jsou souboje samečků. Vyhrává ten, který shodí soupeře do vody a chvíli mu podrží hlavu pod hladinou. Jen velmi výjimečně však přitom dojde k nějakému zranění, nebo dokonce úmrtí.

Svoje jméno dostal ledňáček poměrně komplikovaným způsobem. Zuzana Fialová Karpenková ve své diplomové práci píše, že jméno ledňáček je sice „odvozeno od slova led, a to podle německého Eisvogel“. A teď pozor. Původně, tedy starohornoněmecky, se tomuto ptáčku říkalo Ysanfogal nebo Ysarnfogal, tedy „železný pták“, a to podle jeho kovově lesklého peří. Dalším vývojem se původní název zkomolil na Eisvogel, vzhledem ke zvukové podobnosti germánských slov isarna – „železo“ a isa – „led“, německy potom Eisen a Eis.

Věník Václava IV. s ledňáčkem

V každém případě je toto vysvětlení přijatelnější než to, že by ledňáček poletoval nad ledem (byť v lednu) anebo hnízdil brzy zjara, kdy je ještě všude kolem led. Na zamrzlé vodní ploše ledňáček nemůže nic ulovit, tudíž nad ní nelétá, ledaže by v ledu byla alespoň malá díra. A hnízdit začíná v dubnu, jako ostatně většina jiného ptactva.

A ledňáček jako osobní znak Václava IV.? V té nejstarší podobě bývali ve věníku (do kruhu stočeného pruhu látky) ledňáčci dva, snad jako symbol stálosti citu a manželské věrnosti. Tento symbol ovšem pochází z antické báje o věrné lásce krásné Alkyoné sahající

Václavův ledňáček a lazebnice z bordury Bible Václava IV. (wikipedia)

až za hrob. Po smrti manžela se žalem vrhla do moře, bohové dojatí silou jejího citu ji však proměnili právě v ledňáčka.

Ve skutečnosti žije ledňáček, jak už víme, samotářsky. Později je ve věníku také zobrazován jen jeden ledňáček. Můžeme se ptát, zda tem druhý odlétl, anebo ještě nepřiletěl? Anebo zda je symbolem legendární lazebnice Zuzany a jejího „vodního“ řemesla, kterou Václav IV. jako král nikdy nemohl pojmout za řádnou choť? Či snad jde dokonce o odkaz artušovských legend, kde Král rybář (angl. Fisher King, tj. kingfisher, česky ledňáček) osaměle střeží svatý grál?

I tak ale víme, co dělají alespoň někteří ledňáčci v lednu. Přezimují u tekoucích vod, v Praze např. v úseku mezi Trojským jezem a přívozem Podhoří – v Podbabě. Třeba se je tam podaří spatřit právě vám.

Tajemství císařských prstenů

Těžko říct, jaké bylo přesně počasí v lednu 1612, dá se ale předpokládat, že krátký zimní den nikomu na náladě nepřidal. Tím spíš, že na Pražském hradě se v té době odpočítávaly poslední dny a hodiny života císaře Rudolfa II. Nebylo ani nijak zvlášť velké předvídavosti k tomu, aby bylo jasné, že zároveň končí jedna velká epocha. Navíc mimořádně zajímavá.

Císaři narozenému 18. července 1552 tehdy bylo necelých 60 let, jeho zdravotní stav lze ale bez přehánění označit za žalostný. Když 20. ledna 1612 mezi sedmou a osmou hodinou ranní vydechl naposledy, jako příčina úmrtí byly označeny „vodnatelnost“ a „sněť“, což jsou v tehdejšímu pojetí poměrně široké pojmy.

Pozdější průzkumy prováděné paleoantropologem Emanuelem Vlčkem (1925–2006) prokázaly, že císař trpěl 3. stadiem syfilidy, které provázejí nejen změny nálad, ale i bolesti kostí způsobené zánětem. Což nevylučuje, že Rudolf II. zároveň trpěl dnou a následky nadměrného požívání alkoholu, ne-li přímo alkoholismu, kterým se zcela zřejmě snažil mírnit své zdravotní obtíže.

Ty ho provázely od dětství, resp. mládí. Značným problémem už byla nesouměrnost jeho tváře. Typický „habsburský ret“ nebyl jen kosmetickou „vadou na kráse“, ale důsledkem geneticky podmíněné vývojové vady obličejového skeletu spočívající ve zkrácení horní a zároveň prodloužení spodní čelisti. Výsledkem byl v Rudolfově případě masivní podkus, kdy byly spodní řezáky předsazeny před horní, a to značně – o 17,5 mm. K tomu zřejmě ještě došlo v dětství či mládí ke zranění, ne-li přímo zlomenině spodní čelisti u kloubní jamky. I když tento úraz nebyl v dobových materiálech zaznamenán, lze jeho následky vidět přímo na kosti spodní čelisti, jejíž jedno rameno je zřetelně menší a slabší.

Dnes by se podkus tohoto druhu řešil chirurgicky a následně asi 9 měsíců rovnátky, tehdy to možné nebylo. V důsledku toho Rudolf

nebyl vůbec schopen svým chrupem řádně rozmělnovat potravu, a to ani nakrájenou na drobné kousky. Sousta z nouze často polykal celá, což mu průběžně způsobovalo nemalé zažívací problémy, ať už průjmy nebo zácpy. Ke stáří císaři v horní čelisti zbýval jen jediný špičák, o ostatní zuby přišel v důsledku vleklého zánětu. Ve spodní čelisti se zuby dochovaly v plném počtu, ale svou funkci neplnily. Chabý pokus o zubní náhradu fixovanou na poslední zbývající špičák v horní čelisti nemohl tak velký nedostatek řešit ani částečně.

Můžeme se pak divit, že se Rudolf uchyloval nejen k alkoholu, ale chytal se každé naděje, která mu slibovala pomoc? Včetně alchymie, astrologie, okultismu a magie?

Pro realizaci svých zájmů, včetně okultních, měl Rudolf II. možná vůbec nejlepší možnosti na celém tehdejší světě, „neprůstřelnou“ kombinaci nesmírného bohatství i osobní moci. Mohl mít, cokoliv si vyvzpomněl a co existovalo. Kromě toho usiloval i o to, co neexistovalo. Zvláště pak představa „univerzálního léku“, ať už v jakékoliv podobě, pro něj osobně musela být nesmírně lákavá.

Můžeme hledět shovívavě na davy podvodníků a šarlatánů, které si u císaře údajně podávaly dveře, a zároveň chápat, jak moc nej-mocnějšího vladaře své doby tížily jeho chronické neduhy. Můžeme snadno pochopit jeho sběratelskou vášeň, s níž shromažďoval jak opravdové umělecké poklady, tak jejich napodobeniny a různé nezřídka značně obskurní přírodniny. Mohl mít každý skvost, na který ukázal prstem, každý rukopis, šperk, drahokam.

A pak se císaři, samozřejmě jen v duchu, podívejme na ruce. Zdobí je tři v podstatě obyčejné prsteny, jejichž materiální cena je ve srovnání se vším tím bohatstvím okolo doslova nicotná. Ale pro císaře byly tak cenné, že se od nich neodloučil ani po smrti.

Nejlépe snad, když si nejprve tyto císařské prsteny popíšeme, tj. uvedeme těch několik málo faktů, které jsou o nich, doufejme jen prozatím, známé.

Tři prsteny Rudolfa II.

Pro všechny tři prsteny platí, že je císař skutečně běžně a zřejmě denně nosil, protože jeví příslušné známky opotřebení. Zmiňuje se o nich údajně také alespoň jedna dobová zpráva, která to však je, dnes nikde uvedeno není. Toto tvrzení je tedy třeba prozatím brát jako nejisté, možná už dlouho tradované jako „fakt“, který prostě nikdo co do jeho pravdivosti neověřoval.

Dále pro všechny tři prsteny platí, že nevíme, kdy a jak je císař získal, a že ani jeden z nich není vyobrazen na žádném císařově portrétu. Vlastně existuje jen jediný Rudolfův portrét, kde je namalován s prsteny. Zobrazuje ho jako mladíka, ty prsteny má na levém malíčku a podle všeho ani jeden není jedním z této trojice. A tak ani nevíme, na kterých prstech tyto tři kousky nosil, některé z nich možná právě na levém malíčku.

Podle skromnosti novodobých informací o těchto třech císařových drahocennostech bych osobně soudila, že jsou historikům

spíše na obtíž, než aby z nich měli radost a věnovali jim proto nadšenou pozornost. Všechny tři prsteny jsou totiž tak unikátní, že je obtížné zasadit je do jakýchkoliv dobových a kulturních souvislostí nebo se o to aspoň pokusit. Už jen proto, že jeden z nich je ze dřeva, druhý z kamene a třetí ze zlata. Vědci by se tady vydávali na příliš nejistou půdu, a tak je lepší předstírat, že ty prsteny snad ani neexistují. Jenže ony tu jsou. Skutečné a hmatatelné, vystavené na Pražském hradě v expozici Příběh Pražského hradu.

Překvapení? Jistě, když toto vše zatím znělo spíše jako pohádka o třech císařských prstenech než jako popis historické skutečnosti.

Vraťme se nyní do okamžiku císařova skonu. Je velmi pravděpodobné, že v té chvíli má své tři nejmilejší prsteny na ruce, případně na ruku. Císař vydechne naposledy. Je s ním v té chvíli jen jeho komorník Oldřich Desiderius Pruskovský z Pruskova a možná hledí žádostivým zrakem právě na ty prsteny. Stáhnout je z císařových chladnoucích a pomalu tuhnoucích prstů se ale neodvažuje. Možná to ani nejde, jak má císař v důsledku vodnatelnosti nateklé ruce. Za chvíli je už kolem mrtvého císaře spousta lidí.

Tělo je třeba odstrojit, doktor Jesenský provede jeho pitvu – či spíše přípravu na balzamování. Z těla, jistě svlečeného, vyjme srdce a mozek. Podle dobového svědectví kronikáře Pavla Skály ze Zhoře (1572–1640) se tak muselo stát velmi brzy po smrti. Došlo totiž k tomu, že po vyjmutém srdci samou radostí, že jím nenáviděný císař je mrtev, chňapl Václav Vchynský (čili Kinský, 1572–1626) tak prudce, až z něj krev „vypíštěla“. Nestihla se tedy ani pořádně srazit.

Kde jsou v té chvíli prsteny? Pořád na císařových rukou, nebo někde vedle? Pokud byly sňaty, potom je někdo mrtvému zas vrátil. Jinak celou hrobovou výbavu dostal císař úplně novou, šatstvo i funerální korunovační klenoty, jako doplňky možná již dříve používané prostý růženec a dřevěný křížek, ale prsteny zůstaly. Možná proto, že už tehdy byly považovány za magické a že „někdo“ tehdy usoudil, že císař by si je měl vzít s sebou do hrobu? A také si je do hrobu vzal.

Přímo neuvěřitelný je potom fakt, že spolu s císařovými ostatky spočívaly tyto tři prsteny v jeho rakvi v kryptě svatovítské katedrály víc než 350 let, až do roku 1975. A to přesto, že i předtím byla rakev několikrát v různých dobách otevřena a Rudolfovy ostatky zkoumány. Až v roce 1975 došlo k tomu, že z rakve byla vyzvednuta veškerá Rudolfova pohřební výbava, aby postupně nedošlo k jejímu zničení, a spolu s ní i tyto tři prsteny. V dobách materialistického socialismu a normalizace nikoho asi ani nenapadlo, že to je svým způsobem svatokrádež anebo že zde může být opravdu nastaven nějaký magický či okultní mechanismus k jejich ochraně.

Ale opravdu to tak vypadá. Zatímco např. textilie jsou podrobeny zevrubnému zkoumání doslova nitku po nitce, o prstenech se toho konstatuje jen velmi málo. Vlastně jako by žádným vědeckým výzkumem snad ani neprošly. Dokonce je nikdo ani nezměřil a nevážil. A pokud přece jen ano, tyto údaje nezveřejnil. Přitom třeba z vnitřního průměru prstenů by se dalo usoudit, na kterých prstech byly nošeny. Což rovněž není bez významu, uvážíme-li, že ezotericky má každý prst svůj vlastní význam.

Úplně nejméně se toho ví nebo je napsáno o prstenu z jednoho kusu kamene, konkrétně hodně tmavého zeleného nefritu. Tvarově jde o prostý jednoduchý kroužek bez rytin a ozdob, jaký je dnes běžně k dostání ani ne za 100 Kč. Ale pozor! Je to opravdu nefrit? Mám o tom své pochybnosti, a pokud jde o tyto prsteny, není to pochybnost jediná.

Za nefrit lze totiž považovat, nebo za něj zaměnit, ještě několik dalších drahokamů a polodrahokamů, které se mu podobají, např. jadeit. Dokonce natolik, že např. angličtina má pro nefrit a jadeit dohromady jen jedno slovo – jade – i když mineralogicky jde o dva různé nerosty. Nefrit ($\text{Ca}_2(\text{Mg,Fe})_5\text{Si}_8\text{O}_{22}(\text{OH})_2$) je odrůda amfibolu, zatímco jadeit ($\text{Na}(\text{AlFe}^{3+}) (\text{Si}_2\text{O}_6)$) patří mezi pyroxeny. S nimi oběma je možné zaměnit ještě přinejmenším chalcedon a jaspis, možná i některý malachit a nakonec i smaragd, pokud nebude mít drahamovou kvalitu.

Jinými slovy, bez mineralogického zkoumání je asi přesnější o tomto prstenu hovořit jen jako o prstenu ze zeleného kamene. Podobu drahokamů a minerálů jsou navíc někdy tak matoucí, že odborníci museli svého času změnit i klasifikaci červených drahokamů na Svatováclavské koruně – oproti původním tvrzením a předpokladům je z nich skutečným rubínem jen jeden drahokam.

Pokud by tento Rudolfův prsten byl skutečně nefritový, můžeme předpokládat zároveň i jeho nejspíš čínský původ a přidat také čínské informace, podle nichž je nefrit považován za očištný nerost, který dokáže detoxikovat organismus, léčí záněty ledvin i močových cest, svému nositeli přináší duševní klid, vyrovnanost, klidný a nerušený spánek, ulevuje od bolesti hlavy, tlumí agresivitu a pomáhá utišit žal (tj. depresi).

Jak na tom byl Rudolf s ledvinami, těžko říct, pravděpodobně rovněž nevalně, ovšem v oblasti podpory duševního zdraví by nefrit jako lék byl přesně tím, co císař potřeboval. Zklidňující vliv na nervový systém je potom podobně připisován i zelenému jadeitu.

Že se nikdo nepozastaví s určitou pochybností nad druhem kamene, z něhož byl vyroben (údajně) nefritový prsten, snad ještě pochopit lze. Když ale kdokoliv vidí jakékoliv dřevo nebo výrobek z něj, zeptat se, z jakého druhu stromu to dřevo pochází, je snad vůbec tou první otázkou. V případě dřevěného prstenu Rudolfa II. takový dotaz buď vůbec nepadl, anebo zůstal bez odpovědi. Odborní pracovníci se spokojili při popisu jen s velmi obecným konstatováním, že jde o prsten z cizokrajného dřeva.

Ale to je opravdu široký pojem. Ve vztahu k Čechám je cizokrajným dřevem zcela jistě již dřevo jihoevropské stejně jako asijské, africké a tehdy již i dřevo americké, resp. jihoamerické. Můžeme předpokládat, že císař nosil dřevěný prsten, protože věřil, že je pro něj jeho nošení nějakým způsobem prospěšné.

Ale pozor! Dřevo, bezpochyby nějakým způsobem vzácné a mimořádné, by jistě mohlo denním nošením utrpět. Zřejmě proto je

prsten na vnější straně a po stranách potažen zlatým plechem, ale tak, aby se jeho vnitřní strana přímo dotýkala dřevem pokožky svého nositele. To navozuje i tu myšlenku, že dřevo použité k výrobě prstenu nebylo nové (tedy v době výroby prstenu), ale naopak staré. Možná velmi staré. A proto křehké, ne-li částečně již i ztrouchnivělé nebo jinak narušené.

Ríct, že možná je to dřevo biblické, je jen logickým rozvedením této úvahy. Mohlo by jít o dřevo starozákonní, např. kousek archy Noemovy, nebo novozákonní, např. kousek Kristova kříže, případně relikvii spojovanou se Svatou zemí nebo s nějakým světcem či světicí. Lépe řečeno, mohlo být za takové dřevo vydáváno. A mohlo to být dřevo, možná už dokonce i přímo prsten, které jako vzácnou relikvii dovezli do Evropy třeba už templáři. Kdo ví?

Dokud se i v tomto případě neprovede příslušný vědecký výzkum, jsou toto všechno jenom domněnky. Přitom tady by nám věda mohla pomoci velmi významně. Pomocí analýzy C_{14} by bylo možné určit stáří toho dřeva, analýzou DNA identifikovat strom, z něhož pochází. Analyzovat by se dalo i použité zlato. Co když některé příměsi v něm obsažené jsou dostatečně charakteristické pro určité naleziště nebo doly? Třeba doly krále Šalamouna či bájnou zemi Ofir. Jistě, to už je značná nadsázka. Ale copak to vážně nikoho nezajímá? A koho by to mělo zajímat víc než historiky a vědce?

Ovšem zdaleka největší „lahůdkou“ je poslední z prstenů. Materiál je v tomto případě poměrně jasný, zlato a smalt, tedy křemičitá tavenina. Ani tento prsten však nikdo nezkoumal co do přesného složení, které by možná vedlo k určení místa, odkud pochází jak použité zlato, tak křemičitý písek.

Aspoň nějaké vodítko, protože jinak je to zas jen samá záhada. Prsten se zřejmě skládá ze dvou vrstev, dvou kroužků na sobě. Vnější je zlatý, zdobený smaltem, a to tak, že je rozdělen na čtyři stejná pole. Dvě protilehlá pole jsou barvy zelené, mezi nimi potom pole modré a pole bílé. Na bílém poli je vyobrazen rak a na modrém

kozoroh. Na zeleném poli sousedícím s ocasem Kozoroha najdeme Vodnáře orientovaného ocasem proti ocasu Kozoroha, zatímco jeho hlava sousedí s hlavou raka na bílém poli. Na druhém zeleném poli se podle informačního popisku nachází Váhy. Ty jsou rozpoznatelné ze všech znaků nejméně, a možná to nakonec proto ani žádné Váhy nejsou. I s tím je třeba počítat. Všechna vyobrazení zvěrokruhu jsou pojata tak, aby vyplnila dané pole do prstenu, tj. protažena do značně podlouhlé podoby. Což ztěžuje jejich porovnání s jinými vyobrazeními, které by mohlo napovědět, kde třeba byl tento prsten vyroben.

Jednotlivá barevná pole na prstenu jsou potom od sebe oddělena malými čtvercovými políčky, do nichž jsou zasazeny (údajně) drahokamy různých barev. Mezi Kozorohem a Vodnářem to je bílý kámen, mezi Vodnářem a Rakem kámen červené barvy, mezi Rakem a Vahami kámen zelený a nakonec, mezi Vahami a Kozorohem, kámen bílý. Tedy snad. Protože v jednom popisu se píše, že jde o safír, tedy modrý kámen, případně o křišťál podložený modrou folií, aby vypadal modrý. Je tedy modrý, nebo bílý? Dostupné fotografie jsou tak bídné, že podle nich je možné obojí. Opět tedy další velký otazník. Navíc se pouze předpokládá, že jde o safír, resp. křišťál, a dále o diamant, rubín a smaragd. Nemusí to tak být, protože mineralogický výzkum opět chybí. Dokonce to mohou být i jen obyčejná barevná sklíčka.

Zatím jsme popsali svrchní vnější stranu prstenu. Jeho vnitřní kruh, s tím vnějším zřejmě napevno spojený, ale původně údajně vyrobený zvlášť, je zlatý a na straně přiléhající k prstu nese tento možná kabalistický nápis sestávající celkem z těchto pěti slov vyrytých do něj obyčejnou dobře čitelnou latinkou: ANAEL GABRIEL MICHAEL VRIEL AGLA.

Nedá moc práce, pokud to někdo neví z paměti, zjistit, že se jedná o jména čtyř archandělů (Vriel = Uriel) a „zaklínadla“ Agla, známého třeba i z filmů Císařův pekař a Pekařův císař, které neznamená

nic jiného než „Bůh je navždy všemocný“. Z fotografií, které by řádnou fotografickou dokumentací asi nikdo jen trochu soudný nenazval, je zřejmé jen tolik, že jméno Michael je vyryté tam, kde je na vnější straně prstenu umístěn zelený kámen. Protože však slov je pět a pole prstenu a drahokamy jsou čtyři, nejdou slova k drahokamům nebo polím umístit přesně doprostřed.

Asi nebudeme pochybovat o tom, že tento prsten měl sloužit jako mocný ochranný amulet, v čemž ho podporovalo působení ostatních dvou prstenů. Můžeme začít spekulovat o tom, že každému z archandělů odpovídá nějaká na prstenu použitá barva, druh drahokamu a znamení zodiaku. Čtyři jsou světové strany a také živly.

Pokud za klíč budeme považovat jména archandělů, potom Anael přináší kosmický oheň, odvahu a energii, jméno Gabriel znamená „Bůh je má síla“, Michael je vůdcem všech andělů, a proto inspiruje i všechny pozemské vůdce, a nakonec Uriel poskytuje prorocké informace a varování. Pro jakéhokoliv panovníka dokonalá kombinace. Možná proto byli vybráni právě tito čtyři archandělé, i když jich je celkem sedm.

A další otázka. Proč na prstenu najdeme právě tato čtyři znamení zvěrokruhu, když jich je celkem dvanáct? Oficiální popisek uvádí, že jde o symboliku, které rozuměl jen sám nositel prstenu a možná ještě někteří jeho nejbližší. Můžeme se o to pokusit i my?

Samozřejmě můžeme. Začneme třeba od toho, že Rudolf II. se narodil 18. července 1552, tedy ve znamení Raka. Ten je tady zobrazen červeně (tedy jako vařený, proč?) na bílém podkladě. Znamená snad bílá nevinnost, kterou jsme všichni obdařeni při svém zrození? Znamení Vah (pokud to tedy jsou Váhy) mohlo být pro Rudolfa důležité proto, že v tomto znamení se stal jak římským králem, tak římským císařem. A na rozhraní znamení Kozoroha a Vodnáře zemřel. To ale přece nemohl vědět dopředu? I kdyby čas svého skonu císař nějak předpokládal, např. na základě skonu svého oblíbeného lva, s nímž měl podobný horoskop, stalo by se to až poměrně těsně

před smrtí. Prsten však zjevně nosil celé roky. Možné je i to, že se císaři zalíbil jen jeden nebo některý prvek, třeba právě znamení Raka, nebo jména archandělů, a to ostatní už neřešil.

Existence těchto prstenů zůstávala širší veřejnosti poměrně dlouhou dobu víceméně utajena.

I když zpátky na svět se vrátily z hrobky již v roce 1975, moc se o nich nevědělo. Unikly dokonce i pozornosti badatelů po roce 1989 a ve svých dílech se o nich nezmiňují ani vyslovení odborníci na Rudolfa II. a jeho dobu, protože o nich prostě tehdy nevěděli.

Až dodatečně a v podstatě náhodně jsem našla zmínku o nich v obsáhlém německém katalogu k výstavě Prag um 1600 – Kunst und Kultur am Hofe Rudolfs II., která se konala v roce 1988 v Essen. Na str. 570 jsou tyto prsteny uvedeny jako položka č. 456 a je zde citován popis těchto prstenů od Abrahama Hosmannuse, spisovatele či kronikáře ve službách císaře Matyáše, z jeho díla *Lacrymae*. Píše, že císař zemřel se všemi třemi prsteny na ruku a že prsteny jsou opotřebované dlouholetým nošením. O prstenu se znameními zvěrokruhu uvádí, že symbolizuje čtyři živly – oheň, vzduch, zemi a vodu. Popis prstenů dále uvádí, že jejich vnitřní průměr je 18 mm, což naznačuje, že císař měl poměrně malé ruce. Popis doprovází malá a ne úplně kvalitní černobílá fotografie, i když některé exponáty jsou dokumentovány velkými barevnými fotografiemi. Podle všeho muselo tehdejší Československo ony tři prsteny na tuto výstavu zapůjčit.

České veřejnosti byly tyto prsteny vůbec poprvé představeny na výstavě (možná) v roce 1997 a podruhé (zcela jistě) v roce 2012. Je jen náhoda, že v obou těchto rocích stihly Čechy rozsáhlé povodně?

Prsten vždycky byl, je a bude do jisté míry magickým šperkem. Nejspíš není náhodou ani to, že Rudolf II. měl takové prsteny hned tři a ze tří různých materiálů. Určitě znal přinejmenším kouzelné prsteny z germánských ság a jistě i těm svým přisuzoval magické schopnosti. Bohužel si nemohl přecíst Pána prstenů ani shlédnout